

ספר
זוהר הצלה

ובו
שאלות ותשובות לעם ישראל

אור הזוהר 268 ★ אלול תשע"ג

חלק ב

מפעל הזוהר העולמי טל: 0527651911

האדמו"ר מהאלמין
רבי שלום יהודה גראס שליט"א
חיבר למעלה מאלף ספרים על כל מקצועות התורה

מפעל הזוהר העולמי

שאלה:

לפה כבודו כותב על המזכה את הרבים הגדול הרב זמיר כהן שליט"א, על מה שקרה לאשתו הצדקת, שזה בגלל שלא מלמד זוהר ברבים, דקה זוהר בכל יום, בדרשות שלו בספרים שלו, וערוץ שלו?

האם זה יפה לדבר ככה על רב גדול שמזכה את הרבים, ובפרט שיש לו ערוץ הידברות ומחזיר בתשובה יהודים רבים כל כך?

תשובה

כל הרבנים ואדמו"רים שרוצים שלא יבואו צרות - לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, יתחילו לעורר על לימוד הזוהר הקדוש ויתנו לכל המתפללים שלהם תיקון מ"ג להגיד את זה בכל יום אחרי התפילה.

זה לא רק הוא! זה מוסר לכל האדמו"רים ורבנים וראשי ישיבות ומנהיגי ישראל] - כל הערוץ הידברות צריך תיקון גדול, שאם רוצים לחזור בתשובה באמת, ולא להיכנע לקול הנחש הקדמוני שפיתה את אדם הראשון יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא, לא ללמוד קבלה, ולא לזכות לעץ החיים, [ובגלל הערב רב נשברו לוחות ראשונות והפסדנו את סגולת תורת הסוד, שעליו נאמר "ואכל מעץ החיים וחי לעולם", וכל זה בגלל הערב רב שליחי הנחש הקדמוני, ובגללם אנו סובלים כל הדורות, ועל ידי זה ובגללם נחרבו שני בתי המקדש, וגרם מיתה לעולם, כמוש"כ רבי חיים וויטאל זי"ע] ורצה

רק את עץ הדעת טוב ורע. וכידוע שבגלל שמשה רבנו טעה והביא את הערב רב שלכן אמר לו הקדוש ברוך "לך רד כי שיחת עמר", הכוונה העם שהבאת, וכתוב בזוהר הקדוש שמשה רבנו חוזר כל דור לתקן את הקלקול הזה, ועוד כתוב בזוהר הקדוש שעד שלא ניפרד מהערב רב לגמרי ולא נשמע לעצתם אי אפשר שתשרה השכינה בשלימות כמו שעתידי להיות בגאולה השלימה. וזה הברור האחרון מי לה' אלי!!! שאומר משה רבנו בזוהר בראשית כ"ח, שמבקש את התלמידי חכמים שיהיו לו לעזר לתקן את השכינה הקדוש ולא יהיו חס ושלום נגדו.

על כן כל ששייך למחנה השם, ושומע בקול משה רבנו ע"ה, צריך ללמוד וללמד ולהגיד שיעור בזוהר לכל הפחות כמה דקות בכל יום, ואז לא יהיו בכלל מה שכתב הרשב"י ע"ה בתיקוני זוהר תיקון ל' ותיקון מ"ג ובעוד מקומות.

כך!!! אני באתי לעולם להגיד את האמת - ולא לפחד משום בן אדם בעולם - וצריכים לדעת כי אין עוד מלבדו - ומשה אמת ותורתו אמת - ומי שלא מאמין בתורת משה שאמר שרק בדא יפקון מגלותי ברחמי, אומר הזוהר טוב לו שלא נברא ולא ילמוד את הדף היומי (כמו שאמר המקדש מלך זי"ע שטוב לו יותר שיהיה עם הארץ כי אז לא פוגם כמו תלמיד חכם שלא לומד זוהר) - והוא אשם על הצרות של עם ישראל, כמו שכתב הצדיק הקדוש רבי יהודה פתייה ורבי יעקב אבוחצירה באריכות זי"ע.

חיוב הערבות

היות והקב"ה הזהיר אותנו על חיוב הערבות של כל ישראל ערבים זה לזה, על כן אעתיק קצת גודל חיוב הערבות שכל אחד ואחד מישראל מחויב

בו יבוארו עניני ברית הערבות שקיבלנו והתחייבנו במצוות ה' "בהר סיני" להיות ערב על כל איש ואיש מבני ישראל, שכל אחד ואחד נענש מכוח חיוב הערבות כמו שכתוב (ויקרא כו, לו), "וכשלו איש באחיו" וכמבואר ברש"י שם: ומדרשו "וכשלו איש באחיו" זה נכשל בעונו של זה, שכל ישראל ערביין זה לזה, (ועיין סנהדרין דף כ"ז).

כל זה מלוקט מדברי חכמינו זכרונם לברכה בש"ס בבלי וירושלמי, מדרשים זוהר הקדוש, תיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסר מגדולי האחרונים זללה"ה, המקיפים כללים יסודיים ועיקריים הנוגעים לחיוב

הערבות עבור הזולת, ודבריהם הקדושים חוצכים להבות אש, מלהיבים נפש האדם להזוהר מאד בענין תוכחה, ערבות ומחאה כאשר יראה הרואה. תקותינו כי דבריהם הקדושים יעשו רושם בלבבות הרבנים רועי ישראל, להסיר המכשלה הגדולה הזאת [ראה באריכות זוהר ההצלה חלק א'] מאחינו בני ישראל בכל מקום שהם, שלא יכשלו בעוונות הזולת. והתועלת הרבה להנזהר בדברים אלו למחות ביד עוברי עבירה בזה ובכא.

שנענש חבירו על ידו. (ר"ה ט"ז ע"ב כל המוסר דין על חבירו, ברש"י שיענש חבירו על ידו). לכן אמרו חכמינו ז"ל, כשהחכם יושב ודורש הקדוש ברוך הוא מכפר לעונותיהם של ישראל (קהלת רבתי ט' כ"א), וזהו, "הוכח תוכיח" ולא תפחד שמא לא יהיו דבריך נשמעים ויתוסף עוד חטא על חטאם, אל תפחד מזה, כי, "ולא תשא עליו חטא" לא יהיה להם ולך חטא, כי אכפר לעונותיהם תיכף בשעה שהחכם יושב ודורש. וכיון שכן נדרש בבית דין של מטה, כן מסכימים בבית דין של מעלה, עד כאן לשונו.

הרי אנו רואים מכאן, שעל ידי שפנחס קנא לאלוקיו ומסר נפשו במחאה נגד נשיא גדול בישראל (ראה סנהדרין פרק חלק שנעשו לו הרבה ניסים), הציל את כל עם ישראל ממגיפה הנוראה, כמו שכתוב "ויכפר על בני ישראל", עד שאמרו ז"ל (סנהדרין שם), ראויה שתהא כפרה הזו הולכת ומכפרת עד סוף כל הדורות.

ונקדים עוד דברי הגמרא (עבודה זרה ג, א) אומרים העכו"ם לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם שמים וארץ נוגעין בעדותן, שנאמר (ירמיה לג) "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתתי" דאמר רבי שמעון בן לקיש מאי דכתיב "ויהי ערב ויהי בקר יום הששי" וכו', אם ישראל מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתהו ובהו.

וראה ברש"י הקדוש (מכות י"א ד"ה קפאו תהומות) שמצא (דוד המלך כשחפר יסודות לבית המקדש) חרס שמגביה קולו ואמר לו אל תטלני מכאן, שאני כבוש על התהום מיום מתן תורה שרעדה כל הארץ, עד כאן לשונו.

וכתב המהרש"א (סוכה גג, א) שלולי שקיבלו ישראל את התורה היה העולם ראוי לישטף כמו שהתנה עם מעשה בראשית, והוא העציץ שהיה כבוש ומונח על התהום בסיני, עכ"ל. וכן איתא בפסיקתא רבתי (פרק כ"א) "אמרה הארץ שמא תאמר אין ישראל מקבלים את התורה ואני חוזרת למימי כמה שהייתי", עכ"ל.

ומעתה יתבאר כל הנ"ל דהנה עכשיו הגיע זמן הגאולה שלימה וצריך לתקן ולהחזיר בתשובה כל אחד ואחד מישראל. עוד ישנם גם כן הרבה נשמות בינינו החרדים שירדו מהדרך, ומבחוץ נראים צדיקים, וזו הסכנה הגדולה ביותר, כי הם למדו את התורה הקדושה בימי נעוריהם ויודעים מה אסור ומה מותר, וצריך למהר ולתקן טרם יחשיך, וכל המאורעות בזמנינו הם אזהרה מן השמים והכל מבחי' החסד העליון על דרך שאומרים בתפילה "ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה", וזו ברכת "מגן אברהם" שהוא מבחינת האהבה, ולכן גם דרישת הענין הוא להתעורר באהבה והוא על ידי גילוי פנימיות הנפש בכח התורה ועובדי ה' (כמבואר בקב הישר לעיל), ועל זה נאמר "אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ", ובכל אדם מישראל טמונה נשמה ואהבת ה' והחיצוניות

יבואר גודל חיוב הערבות תוכחה ומחאה שנכתב לתכלית אשר ראיתי כתוב בספר הישר לרבינו תם זכרונו לברכה וזה לשונו: "וצריך לקנא לעובדי עבודה זרה המענים נפשותם והולכים באפסי ארץ ויוציאו ממונם בהבל וריק, ואם הפתאים והשוטים עובדי עבודה זרה עושים כן, על אחת כמה וכמה העובד לאדון העולם צריך לעשות ככל כפליים, עד כאן לשונו.

בפרשיות בהר בחקותי יבוארו אם ירצה השם, החיוב הגדול המוטל על כל אחד מישראל לעורר את חבירו על גודל ענין חיוב הערבות תוכחה ומחאה, יראת שמים ואהבת שמים, כמו שכתוב (קהלת י"ב) "סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם", (ועיין ברכות ו:), ואיתא במסכת שבת (דף לב:) אמר רב יהודה לא ברא הקב"ה את עולמו אלא כדי שייראו מלפניו שנאמר (קהלת ג') "והאלוקים עשה שייראו מלפניו, וכן אמר רבי חנינא משום רבי שמעון בן יוחי אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים בלבד, (ברכות לג:).

מכאן אנו רואים כי עיקר עבודתנו הוא: "את מצוותי שמור", שאדם צריך להיות תמיד עומד ומצפה שיזכה לעשות רצון הבורא ברוך הוא באמת. ורצון ה' הוא דבר אחד בלבד: "אוצר של יראת שמים". כמו שכתוב "יראת ה' היא אוצרו".

מיד שהחכם יושב ודורש דברי תוכחה ומחאה מכפר הקדוש ברוך הוא לעוונותיהם של ישראל, שנאמר "ולא תשא עליו חטא".

"וזהיתה לו ולזרעו אחריו וגו' תחת אשר קנא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל" (במדבר כ"ה י"ג): דרשו חז"ל ראוי שתהא הכפרה הזו מכפרת והולכת עד סוף כל הדורות (סנהדרין פרק חלק), כותב רבינו (בעל בני יששכר מאמר חודש תשרי מאמר ד' סימן ז', ובאגרא דפרקא ס' קמ"ו) זצ"ל בשם הקדוש מהר"ש מקארלין הי"ד, שיש מדרש חז"ל, שאמר אליהו (זה פנחס) רבונו של עולם, כיון שמדתי היא שאני מקנא ולא אוכל לסבול חטא ועון, פן יהיה אבי הבן המכניס בנו לברית, בעל עבירה, ולא אוכל לסבול. והשיב לו הקדוש ברוך הוא, אז אכפר לאבי הבן עונותיו. ואמר לו אליהו עוד, פן יהיה המוהל והעומדים שם בעלי עבירה, והשיב ד' שיכפר גם לכל העומדים שם. ולפי הדברים האלה יש לפרש הפסוק, שפנחס זה אליהו, אשר קינא לאלוקיו, הואיל והוא מקנא ולא יוכל לסבול עבירות, לכן "ויכפר על בני ישראל", יכפר ד' לכל מי שיעמוד אצל כסא של אליהו. ותבין מה שאמרו חז"ל הנ"ל שתהא הכפרה הזו מכפרת והולכת עד סוף כל הדורות.

ועל דרך זה יש לפרש הפסוק "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" ר"ל שלא ימנע להוכיח, ששמא לא יהיו דבריו נשמעים ויגרום לחבירו שיחטא, שיעבור על הלאו "וערפכם לא תקשו עוד" (לדעת הסמ"ג המונה זה בין הלאווין) וגם המוכיח יענש על

וכן איתא בספר עבודת הלויים: העיקר הוא הרצון, שהאדם יהיה תמיד עומד ומצפה מתי אזכה לעשות רצון הבורא ברוך הוא באמת - אף על פי שאינו יכול, יהיה לו רצון.

כל עבודת האדם בכל יום, להיות הרצון והחשק תמיד רק לעשות רצון המקום בכל לב ונפש. (מכתבים ומאמרים מבעל השפת אמת [גור] מכתב

כה)

א. שער ד' משער העבודה.

ב. עיקר בריאת האדם בעולם הזה הוא בשביל לנסותו בנסיונות אלו ולדעת את אשר בלבבו - אם יפנה לבבו אחרי אלהים אחרים, שהם תאות הגוף המשתלשלים מסטרא אחרא ובהם חפץ, או אם חפצו ורצונו לחיות חיים אמיתיים המשתלשלים מאלקים חיים אף שאינו יכול. (לקוטי אמרים [תניא],

אגרת הקודש יא).

בית דין נעשו כקלים שבקלות שאדם דש בעקביו אצל הרבה אנשים, ומה יהיה עוד בימים הבאים, ובפרט לדור אשר יולד והתגדלו והתחנכו על ברכי הורים כאלה אשר יפקירו בשאט נפש כל מצוות התורה ועיניהם לא ראו מימיהם שום סימן דת ומנהגי יהדות ולא נשתרש בלבבם מעודם קדושת דת ישראל, הלא יתבוללו לגמרי בין העכו"ם אשר שם, ולא יזכר ולא יפקד שם ישראל עוד חס ושלוש, וכו', עיין שם.

זכר זה בא מפני שאין אנו מבינים את ענין חיוב הערבות ש"כל ישראל ערביין זה בזה", ואנו צריכים ומחוייבים לעורר ולהוכיח את חבריו בכל יסודי הדת ומה נענה ליום הדין הגדול והנורא, אשר נצטרך ליתן דין וחשבון על כל צרות עם ישראל, כמו שאנו רואים בחז"ל (שבת קי"ט) אמר רבי עמרם אמר רבי חנינא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה, עיי"ש. וכמו כן מובא שעונש דור המבול בא על שלא הוכיחו זה את זה. (עיין סנהדרין ק"ח, ועיין ילקוט כי תשא על הפסוק "וישב העם לאכול ושתו" ועיין אלשיך הקדוש פרשת צו). וכל זה היה עבור שלא היה לנו אהבת ישראל ועל ידי זה לא קיימנו מצוות התוכחה כמו שצריך, ואם היה לנו קצת יראת שמים היינו מרגישים את הכאב הגדול וצער השכינה על כל זה, ואיזה בושא וכלימה יהיה לנו כשיבוא יום הדין.

יהודים יקרים! האם אינכם פוחדים יותר מיום הדין הגדול והנורא, היכן שלא תוכלו יותר לתרץ תירוצים והתחמקויות ומשיכות בכתף?

רבותי! נעשה לעצמינו קצת חשבון הנפש, ונראה עד להיכן הגענו, נזכור נא, שההורים שלנו הקריבו עצמם על קידוש השם, הם הרשו שישרפו ויצלו אותם, עמלו וטרחו שלא על מנת לקבל פרס, רק בלתי לה' לבדו ופעולה כזו יעלת חן בעיני אלקים ואדם. וזאת אשר עמדה להם שכל רוחות רעות לא יכלו להזיזן ממקומן. וכאן הבן שואל פוק חזי מה בין דורות הראשונים לדורינו אנו. בדור ההוא מצאו בין קומץ יהודים לכל הפחות כמה גדולים שהשליכו נפשם ומאודם מנגד למען הרבות כבוד שמים ואילו בזמן הזה

המקולקלת מעכבתו, והם דברי הרמב"ם (הידועים סוף פרק ב' מהלכות גירושין) וזו עבודתנו לגלותו, וכדברי הגמרא ברכות (דף י"ז): "גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב שאור שבעיסה" - וכל פעולתנו היא שכל אחד יחזיר את עצמו בתשובה, וגם לעזור לקרב אחרים, הוא המקרב תכלית תיקון השכינה והגאולה ומציל עצמו וכל העולם מצרות גשמיות ורוחניות, והן דברי הזוהר הקדוש שכותב על זה הרמח"ל (רבי משה חיים לוצאטו) זי"ע (דרך עץ החיים) **שרבי שמעון צרח ככרוכיא** (תיקון ו') ויה לון לבני נשא דקוב"ה אסיר עמהון בגלותא ושכינתא אסירת עמהון ואתמר בהון אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין, ופורקנא דילה דאיהי תשובה אימא עלאה איהי תליא בידיהון דחמשין תרעין דחירו עמה, לקבל חמשין זמנין דאדכר יציאת מצרים באוריתא...

וירא כי אין איש... אם אית מאן דיתער בתיובתא [אם יש מי שיתעורר בתשובה] לתברא בית האסורין דלהון [לשבור בית אסורים שלהם], אלא איש לדרכו פנו בעסקין דלהון [בדרכים שלהם], איש לבצעו, בבצעא דהאי עלמא [איש לבצעו מקצהו, בבצע זה העולם], לירתא האי עלמא [לרשת זה העולם] ... ואינון ערב רב [ואלו ערב רב], דכל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין [שכל חסד שעושים לעצמם עושים] וכו' עיין שם כל הענין.

ולדרכיני תתורץ קושייתנו הנזכר לעיל, בתפילות שאנו מתפללים בברכת החודש "חיים שיש בהם יראת שמים ויראת חטא", ואחר כך "חיים שאין בהם בושא וכלימה" וכו'. וצריך ביאור המשך התפילות האלו, מהי השייכות של יראת שמים ויראת חטא לבושא וכלימה?

ונקדים קצת מה שכתב החפץ חיים בהקדמתו לספרו נדחי ישראל, וזה לשונו: דהנה באמת מי שיראת אלוקים נוגע בלבבו במסתרים תבכה נפשו למצב דת קדשינו אשר ירד פלאים בזמנינו אשר בעונותינו הרבים להרבה אנשים הופקר דת קדשינו לגמרי ונהרסו אצלם כל עמודי הדת ויסודי התורה הקלים והחמורים אשר בעינינו נראה כהיום אשר החמורות שבחמורות ככריתות ומיתות

תלויה בידיהם. שחמשים שערי חירות עמה, כנגד חמשים פעמים שזכרה יציאת מצרים בתורה.

ו. וזה לשון הגר"א בספר אבן שלמה (פרק י"א): "הדורות מתמעטים והערב רב מתגברים... וכל עזי פנים ורשעים שבדור הם מגלגול נשמתן של ערב רב ובני קין, וכל הגלות והצרות וחורבן בית המקדש הכל על ידי שקיבל משה לערב רב... והם גרועים מעובדי כוכבים שישראל נמשכים אחריהם... וזהו סיבת אריכות הגלות... ה' מיני' ערב רב יש בישראל... ובעלי המחלוקת הם גרועים מכולם, והם נקראים עמלקים, ואין בן דוד בא עד שימחו מן העולם, ועליהם נאמר "תמחה את זכר עמלק" כמבואר בזוהר הקדוש, עד כאן לשונו. [והטעם מדוע הניח הקדוש ברוך הוא שהערב רב יסיתו וידיחו את עם ישראל, יען שהוא גם כן משום עקבתא דמשיחא, כדברי תיקוני הזוהר הקדוש (תקונא חד ועשרין, דף פ"ד, ובכסא מלך אות ש') עיי"ש, שמורין גם כן על השפעתו של עמלק]. ועיין בזוהר הקדוש (שמות דף ס"ז) בפרשת בשלח על הכתוב מלחמה להשם בעמלק מדר דר, עיי"ש. ובזוהר הקדוש (ח"ב דף קכ): ובספר הקדוש אור החמה (פ' נשא בשם הרמ"ק) כתב וזה לשונו, הערב רב הם גויי הארץ נשמת החיצונים. ושם (על זוהר הקדוש משפטים דף ק"ב ע"ב) וזה לשונו: מלחמה להשם בעמלק שהם ערבוביא בישא שכולם נתערבו אלו באלו וזרע עמלק נתערב בהם ויש רשעי ישראל שהם נחשבים מכולם שהם פריצי ישראל מהרסיך ומחריביך יצאו וכו'. ואין כאן מקומו להאריך.

ז. ודע, כי השונא הגדול שלך נמצא בתוכך, ומתערב הוא במחשבותיך, ומסובך הוא בנבכי נפשך. אתה ישן לו - והוא ער לך. על כן רוץ לבקש לך עצה נכונה כיצד להנצל ממנו. (חובת הלבבות)

ג. על הפסוק "ה' ירב חכמתא לחכימין" (דניאל ד, כא) פירש בליקוטי תורה וש"ס (פרשת כי תשא ד"ה וידבר) וזה לשונו: שמעתי מדודי רבנו מרן רבי צבי הירש [מזידיטשוב זצ"ל] מפיו הקדוש הפירוש, רוצה לומר לחכימין, שרוצים להחכים. וזוה תתורץ השאלה המפורסמת: מה אשם הרוצה חכמה ואינו חכם, למה לא יזכה גם הוא לחכמה אלא רק מי שכבר חכם? ועל פי הנ"ל מתורץ, שאין הכי נמי הרוצה חכמה - אף שאינו חכם גם זוכה לחכמה. עד כאן לשונו.

ד. והנה איתא ביבמות (דף ע"ט) ג' סימנים יש באומה זו רחמנים ביישנים גומלי חסדים, כי מתנהגים עם האדם למעלה כמה דפסק על נפשי, וכל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים (שבת קנא: ביצה לב) ובמדה שמודד מודדים לו (מגילה יב) ובזה פירשו ז"ל ונתן לך רחמים ורחמך (דברים יא) ר"ל אם תהי' בך מדת הרחמנות אז ורחמך מן השמים גם כן, וכמים הפנים אל הפנים כאמרם ז"ל (ילקוט שמות רמז רמ"ה) הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום וכו', על כן מי שיש לו רחמנות על שכינתו הקדושה ועל עם ישראל יעשה כל מה שביכולתו שכל אחד יחזיר את עצמו בתשובה, וגם לעזור לקרב אחרים, ועל ידי זה יתקן תיקון גדול להשכינה וזוכה תיכף להגאולה ויציל את עצמו וכל העולם מצרות גשמיות ורוחניות. ועל ידי זה ירחמו עלינו מן השמים במדה כנגד מדה ומהרה ה' אלוקינו ישמע בערי יהודה ובחצות ירושלים במהרה בימינו אמן.

ה. פירוש הזוהר בלשון הקודש: אוי להם לבני אדם, שהקדוש ברוך הוא אסור עמהם בגלות, והשכינה אסורה עמהם. ונאמר בה "אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים". וגאולה שלה שהיא תשובה אימא עליונה, היא

ידין קושית המפורשים דהרי משה רבינו עליו השלום אמר לכל ישראל, ולגביהם יראה לאו מילתא זוטרתא היא, וקושיית הגמרא עדיין במקומה עומדת? ותירצו המפורשים בכוונת הגמרא דאין לגבי משה, רצה לומר לאותו הדור שהיו לגבי משה רבינו, דהיינו דור המדבר דור דיעה, אצלם יראה מילתא זוטרתא היא, על ידי שהשפיע עליהם משה רבינו עליו השלום הבחינה הגדולה של יראה, וזהו פירוש הסמיכות ולכל המורא "הגדול" אשר משה לעיני כל ישראל, שהשפיע משה רבינו עליו השלום על כל ישראל מורא גדול, מבחינה גדולה של יראה, ובחינה זו של יראה מרומת בפסוק בראשית ברא אלקים כמבואר בזוהר הקדוש דאיהי ראשית ופיקודא קדמא ועל פיקודא דא אתקיים כל עלמא, ואתי שפיר הקישור בראשית ברא אלקים וכמו שדרשו ז"ל בשביל משה ובשביל ישראל ובשביל התורה ובשביל היראה ברא אלקים את השמים ואת הארץ ובזכות זה אתקיים עלמא, והבן.

שנתפטה שמי היהדות לארכה ולרחבה של ארצות הברית, מליוני יהודים והרבה משתוקקים להתעוררות לתשובה ועדיין לא נמצא בעוונותינו הרבים אף אחד שיהא מוכן באמת ובאמונה לעמוד על המשמר ולתקן את יסודי הדת, דהיינו לימוד הזוהר הקדוש, ולשמור על תורתנו הקדושה, מאחר ומאתנו אין תובעים קרבנות, רק בקומץ קצת הננו יכולים להציל את המצב, ואנו עוד ישנים שינת חוני המעגל! ואני שואל, עד מתי נישן שינת חוני המעגל? ואני אומר, עורו ישנים משנתכם!

ועל פי הנ"ל אפשר גם כן להבין קישור סמיכות התורה "ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל", על פי מה שהקדמנו לעיל דברי חכמינו זכרונם לברכה במסכת ברכות (דף ל"ג ע"ב) ועתה ישראל מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו', והקשו אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא, ותירצו אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא.

כל ישראל ערביין זה לזה

בעצמו עבר עליה, והכוונה בערבות כמו שכתוב באור החיים הקדוש בפרשת כי תבא שזולת הערבות יהיו ישראל חוזרים לאחוריהם היום יפשע אחד בעבירה קלה ולמחר בעבירה חמורה, והיו נשמטים מעם ישראל מעט מעט עד שיפשע ישראל מהיות עם ה', עד שלא יסא כלום מהאומה הישראלית, ובמה שעשאו ערבים יתנו לב לעובר עבירה אחת קלה כבחמורה ויתקיימו האומה הישראלית לעם סגולה.

ומעתה יספיק לכל בעלי שכל ומדע להשמר מאוד באזהרתם, כי מי פתי יסור הנה שלא למחות, ויהיו העוונות של חבריו נקראים על שמו, וגורם לו ולעם ישראל להיות נכלה חס ושלום.

וכל זה היה יכול להפטר על ידי מחאה קטנה שהיה מוחה בעוברי עבירה.

ובהיות גם שעל ידי הערבות, אפשר לזכות לקיים את כל התרי"ג מצוות כי אילו לא היו נכנסין בברית הערבות, הרי כל מצוה שכל אחד מישראל היה מקיים - לעצמו לבד קיים ולא לחבירו, אם כן לפי זה יהיה שאותן מצוות שרק הכהנים נתחייבו בהם או רק הלויים, או מלך וכדומה שאין שייך בכל שאר ישראל שיקיימו מצוות אלו, אם כן איך מקיימים כל ישראל תרי"ג מצוות? אך מפני הערבות שנכנסו זה על זה אם כן בזה שאחד מקיים מצוה - הוא כאילו שגם אחרים קיימו המצוה, ולכן שייך שפיר שכל ישראל יקיימו התרי"ג מצוות כולן. הרי לפניך כמה גדול כח הערבות.

ובספר הקדוש שבט מוסר (פרק ל') וזה לשון קדשו: אמנם מה שנראה לי עוד בזה, שישראל מצד נשמתם הם נפש אחת, כדרשת רבותינו ז"ל (ויק"ר ד, ו) על הפסוק (שמות א, ה): "ויהי כל נפש יצאי ירך יעקב שבעים נפש". וגם בבחינת הגוף הם אחד, שנאמר

הכניסנו יוצרנו והביאנו בברית הערבות במעמד כל ישראל כולם כאחד יחד להיות כל אחד ואחד מעם ישראל ערב עבור כל אחד ואחד מעם ישראל כמו שהורו לנו חכמינו ז"ל "כל ישראל ערביין זה לזה". הבורא יתברך הזהיר את כל אחד ואחד מאתנו על חומרת חיוב הערבות שנשמור ונשגיח על כל איש ואיש מישראל שלא יעבור על אחד מהציוויים שנצטוינו על ידו יתברך בתורתנו הקדושה, מפני שעל ידי קבלת הערבות נתחייבנו כל אחד ואחד מאומתנו בעונש האמור בעבירה כשהזולת עוברה, כאילו כל אחד ואחד עוברה, כמו שכתוב "וכשלו איש באחיו", ודרשו חכמינו זכרונם לברכה איש בעון אחיו. דהיינו שכל אחד ואחד יכשל ויענש בעונו של אחיו.

ומטעם זה החובה עלינו למחות ברואה עובר עבירה שיסור מדרכו הרעה וישוב אל ה' וירחמהו, וחמורה חובת המחאה שבאם לא נימחה נתחייב על כל אחת מכל מצוות התורה אשר לא תעשנה, שהשני עובר עליה, בעונשה כאילו אנו עברנו עליה, ועל ידי המחאה נפטרין מהעונש האמור בזה, ולא נישא את עווננו, ונציל נפשינו, והוא בחטא ימות.

חמור חיוב הערבות כל כך שבאם אין מוחין בידי עוברי עבירה חובת הערבות מביאה לידי כך שמחשיבין את כל הדמים הנשפכין בישראל שאינן באין אלא על ידי - מי שאינו מוחה, שנאמר, "ואתה בן אדם צופה נתתיך לבית ישראל ושמת מפי דבר והזהרת אותם" וגו' ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הרשעה לחיותו, הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש" (יחזקאל), לפי שכל ישראל ערביין זה בזה.

והנה בחיוב הערבות הזהירה לנו הכתוב "וכשלו איש באחיו", וגילה לנו הבו"ת בתורתו הקדושה שאם אינו מוחה הוא כמו שהוא

ז. ראה דברים י' יב, ישעיה לג' ו', משלי א' ז, קהלת יב, יג, תהלים קיא, י'.
זוהר הקדוש פרשת תרומה (דף קס"א), ברכות (דף ו, ל"ג), שבת (דף ל"ב).
י. ועיין רמ"א שולחן ערוך אורח חיים (סימן א' סעיף א'), ראשית חכמה שער האהבה (סוף פרק א'), ובשער הקדושה שם (פרק י'), ועיין בספר החינוך בהקדמה וברמב"ן על התורה על פסוק "את ה' אלוקיך תירא וכו' וכו' תדבק", ועיין בספר הקדוש פרי עץ חיים שער רוח הקודש, (דף נ"ז ע"א, עיין שם).

ה. עיקר הזכות והשתדלות אדם בעולם הזה הוא רק החשק שיש לו לעשות רצונו יתברך, אבל גמר המעשה הוא מה' יתברך, כמו שכתוב (ישעיה כ, יב): "גם כל מעשינו פעלת לנו", "ומה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה" (דברים י, יב), שהוא בלב, אבל המעשים הוא בכלל הכל בידי שמים. ואפילו חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה, כמו שאמרו (שבת סג, א), לפי שהוא עשה את שלו במחשבתו וחשקו. (דברי סופרים, אות כא).

המתנגד לקיום כל מצוה שהיא וברוב תחבולותיו הוא ממציא ק"נ תירוצים שאין צריך לקיים המצוה ומקשה עליו ומערים מכשולים בדרכו הכל כדי שלא יקיים מצוה, ובפרט במצוה זו של מחאה ותוכחה, שגם אחרים מבני ישראל יקיימו המצוות על ידו, אינו חפץ ביותר כי כמה עמל ויגע הוא משקיע שיסורו מדרכי ה' ושלא יקיימו התורה והמצוות ואפילו מצוה אחת וכמה עמל כדי ללכוד ברשתו אדם אחד מישראל, ובוזה בא אליו בפתויים, ומכניס בלבבו מורך ובושה שיתבייש מהזולת למחות ולהוכיח, על כן אספנו ולקטנו מה שנמצא בחז"ל על חומר הדין בשכר ועונש ערבות והתוצאות לכל אחד מישראל ממה שנתחייבו בערבות, ותועלת המחאה והתוכחה לו ולכל ישראל, כדי לעורר ולזרוז שלא ניכד חס ושלוש בעוונות הזולת, ועיקר התכלית הוא להחזירם לטוב ולמוטב, לטוב להם לכל ישראל, ולכל העולם כולו.

והנה מלבד הידיעה באזהרות התורה הקדושה, מוטלת עלינו חובת השמירה בהם כמבואר בפסוקי התורה פעמים אין מספר, וגדר השמירה להיותם לזכרון בין עינינו ולבלתי נסיח דעתנו ממצוות התורה הקדושה ומאזהרותיה, כמו שכתבו ז"ל במשנה (אבות פ"ג ח') כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו שנאמר (דברים ד, ט) "רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראוי עיניך" וגו'.

ומה מאד נוראים המה דברי הרע"ב זכרוננו לברכה במשנה שם, וזה לשונו: כל השוכח דבר אחד ממשנתו בשביל שלא חזר עליו, מעלין עליו כאילו מתחייב בנפשו, שמתוך שכחתו הוא בא להתיר את האיסור ונמצאת תקלה באה על ידו, ושגגתו עולה זדון, אי נמי כאילו מתחייב בנפשו, לפי שאותה משנה היתה משמרתו, ועכשיו ששכח אינה משמרתו.

והתוספות יום טוב בפירושו כתב וזה לשונו: "כל השוכח דבר אחד ממשנתו", לאתויי מחמת עצלות וכו'.

ובמדרש שמואל כתב אפילו מחמת שהוא טרוד למצוא טרף לביתו אפילו הכי מתחייב בנפשו.

ואפשר דכל זה נכלל בגדר השמירה שנתחייבנו במצוות ד' וקבלנו על עצמנו "בהר סיני", כי השומר אם יסיח דעת ומעלים עין משמירת החפץ שקבל שמירתו עליו, הרי זה כפושע בשמירתו.

אי לזאת נתתי על לבי ללקט ציצים ופרחים מדברי חכמינו זכרונם לברכה, המפוזרים בש"ס בבלי וירושלמי זוהר הקדוש ומדרשים בענין החיוב ההודיע לחבירו דיני ועניני שכר ועונש תוכחה מחאה וערבות, גם חפשתי חיפוש אחר חיפוש בספרי הראשונים וגדולי האחרונים, והעתקתי דבריהם בלי יתרון ומגרעת, ודבריהם הקדושים יכניסו אור בהיר בלב הקורא ומתבונן בהם, וילהיבו את נפש האדם להשמר מאד בענינים אלו. גם לקטנו מספרים שאינם מצויים כל כך ביד כל אדם כדי שיהיה מצוי לכל עניני שכר ועונש ערבות תוכחה ומחאה, ואין תועלת החיבור בקריאה לבד כי אפשר שלא ימצא בזה חידושים שלא ידע עד עתה, רק התועלת תהיה בחזרה על הדברים הנאמרים כאן כי יזכרו לו הדברים הנשכחים בטבע ויהיה נגד עיניו חובתו שהוא מתעלם ממנה.

(יחזקאל לד, לא): "אדם אתם", ונראה שהכונה לומר: אתם ישראל כלכם אחד, לפי שישראל כל אחד מרגיש בצער חברו (ויק"ר שם) כאלו הצער בגופו ממש, לפי שכולם גוף אחד, אדם אחד, דלכן נמשלו ישראל לשרביט של זהב, שאם תניח קצת הימנו באש, נכוה קצה השני; כך ישראל נוגע לכל אחד צער חברו, וגם ישמח בטובו בהיותם כולם גוף אחד. וזהו הטעם **דישראל ערבים זה לזה** (שבועות לט, א), כל אחד נתפס על חברו, בהיותם גוף אחד; וכשם שבגוף, בהגיע נזק לאיבר אחד נתפסים שאר כל האיברים באותו כאב, כך בחטא של אחד נתפסים כולם. וכיון שכל ישראל כולם אחד מצד הנפש ומצד הגוף, (מדרש רבה) - כל מצוה שמקיים אחד מישראל, נמצא שמקיימים כולם, הרי שכל אחד ואחד מקיים מצוות המלך, ומצוות הכהנים והלויים, והלויים מצוות הכהנים, והכהנים מצוות הלויים, ועל דרך מצוות יבום וחליצה וגט.

והמשל לזה - איברי הגוף, דממה שעושה היד מגיעה תועלת לשאר כל האיברים, וכן מה שעושה הרגל וכן כל איבר ואיבר, בהיותם כולם גוף אחד. ולכן בהיות ישראל באהבה ואחוה, בלי פרוד, אז נקראים גוף אחד, ומצוה שעושה אחד נחשבת כאלו מקיימים כולם. וזהו הטעם (עוקצין ג, יב): לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי מחזיק טובה לישראל אלא השלום וכו', משום שעל ידי השלום נעשים גוף אחד, ונמצא מקיימים תר"ג מצוות כל אחד ואחד. עד כאן לשונו.

וכמו כן מה שאפשר לצאת על ידי אחרים או זה שאחרים יכולים להוציא הוא גם כן מטעם ערבות כמבואר (ברש"י ר"ה כ"ט ע"א, רא"ש ברכות פ"ז י" כ"א, ועיין מגן אברהם אורח חיים סימן קס"ז סק"מ) והמחוייב בדבר אחד הוא בכלל הערבות לאותו דבר, על כן במצוה שאפשר להפטר ממנה על ידי אחר (כמו שכתב בר"ן פסחים פ"א לענין ברכה בעל או בלמ"ד) מחוייב הוא להוציא ידי חובתו, ויכול להעשות שלוחו לפטור את חבירו מהמצוה (וכמו שכתב בגיטין דף ל"ז מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית דר"ל ברית המצוות והערבות, וכמו שכתב ברא"ש בברכות פרק מי שמתו סוף סימן י"ג דשליחות להוציא ידי חובתו הוא מדין ערבות), ואף במצוה המוטלת על כל אחד ואחד בעצמו ואי אפשר להפטר על ידי שליח, מכל מקום כל אחד ואחד בעשותו המצוה זוכה ומזכה את אחיו עמו להכריע את כל העולם לכף זכות.

ועל כן צריך לכיון בעשייתה בשם כל ישראל לזכותם (זכיה מטעם שליחות כמו שכתב בתוספות כתובות דף י"א ד"ה מטבילין, ומטעם ערבות לכל ישראל).

אמנם כל אלה דברים ידועים הם, וזיל קרי בי רב הוא, אבל כבר יעדנו בפתח דברינו, כי אין מטרת חיבורנו זה של שכר ועונש להוסיף ולחדש חדושים, ולהוסיף אזהרות וחומרות וחסידות רק העתקנו מה שכתבה התורה בענינים שהם יסודי הדת ויסוד קיום עם ישראל, ומה שקבלנו בזה מדברי חכמינו זכרונם לברכה ומדברי הפוסקים אשר מפייהם אנו חיים, וקבלתם אמת ונאמנים עלינו, ולא נזוז מדבריהם ימין ושמאל אפי"ז כל שהוא.

אולם ידוע שהידיעה לבד בדיני השכר והעונש הערבות מחאה ותוכחה אינה מספיקה בזה בלי לקיימה, כי העיקר הוא המעשה ולא התלמוד, והקיום בזה קשה לאדם להתגבר על היצר

יסודי התורה (הלכה ל"א), וכן עיין ברמב"ם בפירוש המשניות למסכת סנהדרין, ועיין סנהדרין (דף צט, א), ועיין זוהר הקדוש פרשת בלק (דף קצב ע"ב).

יא. ועיין דברי הרמב"ן בספר המצות מצוה ב', ועיין עוד בדברי רמב"ן פרשת ואתחנן (ד, ט), ועיין ברמב"ם באגרת תימן (על הפסוק דברים ד, ט-ט), ועיין בטור אורח חיים (סימן מז), ועיין רמב"ם פרק ח' מהלכות

מדבר דבר אחרי הנביאים עליהם השלום אשר בחרם השם לשליחותו ואמצם בעזרתו.

ואל היה כל מי שרוצה למלאת לו כל מדות הטובות ולא יכול להשיג מניח מה שיזדמן לו מהן, היו כל בני אדם רקים מן הטובות וחסרים מן החמודות, ושבים במרוצת תוחלת נכזבה, והיו שבילי הטוב שוממים ומעונות חסד נעזבים. והבינותי, כי הנפשות תאותן רבה להשיג תכלית הרע, ומתרשלות לעסוק בדרכי החסד, ומתעצלות להקדים את הטובות, והולכות תמיד בדרכי השחוק והשמחה. ואם נראה אליהן מראה-תאוה שיקרא אתה, בודות דברי שקר לנטות אליו, וסומכות את טענותיו להעמיד נטיתו, ולחזק אודותיו, ולחבר פרידותיו. ואם יאיר להם נר האמת לקרא אותן, בודות דברים בטלים להמנע מנטות אליו, וטוענות עליו, ומחטיאות את שביליו, וסותרות את עניניו להפריד חברו ולהפרד ממנו. וכל אדם אויבו בין צלעיו, אלא אם יהיה לו עזר מאלקיו, ומוכיח מזומן לנפשו, ושלטון גובר אשר יקשור אותה בחבק העבודה, ויבלמנה ברסן הצדק, ויכנה בשוט המוסר. וכאשר יחשוב לעשות טובה, אל יאחר. ואם ישיאהו לבו לדרך אחרת, יגער בו ויתגבר עליו. על כן ראיתי להכריח את נפשי לסבל טורח חבור הספר הזה, ולבאר עניני בכל לשון שאוכל, ובכל מליצה שתזדמן לי שיובן הענין מהם... ובאלקים האחד-האמת איעזר, ועליו אבטח, וממנו אשאל להורות אותי את הדרך הישרה אשר הוא רוצה בה, ושהיא מקובלת בעיניו בדבור ובמעשה, בסתר ובגלוי. עד כאן לשונו.

ואחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, להיות חלקי ממזכי הרבים, שכל יהודי באשר הוא שם ילמד זוהר הקדוש "כי לא ידח ממנו נידח, וכך כולם יכנסו בתיבת נח, ונזכה להבטחות הגדולות של הרשב"י (בזהר תרומה ק"ח): - אמר רבי שמעון בן יוחאי זיע"א:

מעיד אני עלי שמים וארץ, שכל המזכה את הרבים [בהפצת הזוהר הקדוש] מתעלה בשלש מעלות, מה שאין כל אדם זוכה לזה:

א. כופה את מלכות הרשעה.

ב. עושה נחת רוח ועלוי להשם יתברך.

ג. מעמיד את כל העולם שלא יחרב, ומרבה שלום.

ועל זה מבטיח לו הרשב"י:

א. זוכה לראות בנים לבניו.

ב. זוכה לעשירות בעולם הזה.

ג. זוכה לעולם הבא.

ד. אין שום אחד שיכול להזיק ולהרע לו.

ה. נכנס לשנים עשר שיערי גן עדן - ואין מוחה בידו.

ו. משפיעים עליו שפע ברכה והצלחה לו בכל ענינים לו ולזרעו עד סוף כל הדורות.

ז. הקדוש ברוך הוא והרשב"י מברכים אותם בכל הברכות שנתברך בהם אברהם אבינו, שגם הוא קרב את כולם להקדוש ברוך הוא.

ח. הקדוש ברוך הוא קורא לארבע מחנות מלאכים עליונים ומלואים אותן, ונכנס לשבעים עולמות גנוזים (גימטריא "סוד"), שלא זוכה בהם שום אדם אחר - ומיחדים רק לו.

בספר זה לא הוספתי משלי כלום, והם דברי הראשונים כמלאכים ותורה יבקשו מפייהם, ודברים היוצאים מלבבות קדושים, יכנסו בעזרת ה' בלבבות הרבנים גזע תרשישים, והשי"ת יערה רוח טהרה ממרום לעבדו באמת.

ומטרת המכתב הוא להזכיר תמיד על חומר הענין כדברי המקובל האלוקי החסיד הנעלה רבי משה חיים לוצאטו זכותו יגן עלינו בספרו הקדוש מסילת ישרים (בתחילת הקדמתו) וזה לשונו:

לפי רוב הפרסום השכחה רבה

"אמר הכותב, המכתב הזה לא כתבתים ללמד לרבנים ולבני האדם את אשר לא ידעו אלא להזכירם את הידוע להם כבר ומפורסם אצלם פרסום גדול. כי לא תמצא ברוב דברי אלא דברים שרוב בני אדם יודעים אותם ולא מסתפקים בהם כלל, אלא שכפי רוב פרסומם וכנגד מה שאמתתם גלויה לכל כך ההעלם מהם מצוי מאד והשכחה רבה", עד כאן.

וראה נא מה שמסיים המקובל הנ"ל בסוף הקדמתו וזה לשונו: והנה כל אלה כללים צריכים פירוש גדול. ומצאתי לחכמינו זכרונם לברכה שכללו החלקים האלה בסדר וחילוק אחר יותר פרטי ומסודר לפי ההדרגתה המצטרפת בהם לקנות אותם על נכון. והוא מה שאמרו בברייתא הובאה במקומות שונים בש"ס ואחד מהם בפרק לפני אידיהן (דף כ'). זה לשונו: מכאן אמר רבי פינחס בן יאיר תורה מביאה לידי זהירות וכו'. והנה על פי הברייתא הזאת הסכמתי לחבר חיבורי זה ללמד לעצמי ולהזכיר לאחרים תנאי העבודה השלמה למדריגותיהם. ואבאר בכל אחד מהם עניניו וחלקיו או פרטיו, הדרך לקנות אותו ומה הם מפיסדיו והדרך לשמור מהם. כי אקרא בו אני וכל מי שימצא בו נחת. למען נלמד ליראה את ה' אלקינו ולא תשכח ממנו חובותינו לפניו, ואשר חומריות הטבע משתדל להסיר מלבנו הקריאה וההסתכלות, יעלה על זכרוננו ויעירנו אל המצוה עלינו. וה' יהיה בכסלנו וישמור רגלנו מלכד ותתקיים בנו בקשת המשורר האהוב לאלקיו: הורני ה' דרך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך. אמן כן יהי רצון, עד כאן לשון קדשו.

ואשר ישים לב להגות ולחזור דבריהם הקדושים, תחקק בזכרונו אזהרת התורה הקדושה בענין הנורא הזה, ואם לא תמוש התורה הזאת מזכרונו, מובטח לו לאדם שלא יחטא. וכדי להקל על הקורא חלקנו כל ענין וענין לבדו, ליתן רווח להתבונן בין פרשה לפרשה.

ואסיים ההקדמה בדברי המחבר ספר חובת הלבבות: וכאשר זממתי לעשות מה שהסכמתי עליו מחבור הספר הזה, ראיתי כי אין איש כמוני ראוי לחבר חבור כמוהו. ושערתי בנפשי, כי כחי קצר מחלק מחלקותיו כפי הצריך לו, מפני כבד הדבר בעיני וקצר דעתי וחלישות שכלי מהשיג הענינים, ושאניני בקי בצחות לשון... ויראתי שאטרח בדבר שיראה בו קצר כחי, ושאעבור בו את המדה הנכונה, עד שאמרתי בנפשי לשוב ממחשבתי ולהשיבה ממה שהסכימה עליו.

וכאשר זמותי להסיר משא הטרח הזה מעלי ולהניח לי מחברו, שבתי וחשדתי את נפשי על בחרה במנוחה ולשכון במעון העצלה בהשקט ובבטחה, ויראתי שיהיה רצון התאוה להניח המחשבה הזאת, ושהוא הטני אל דרך המנוחה והשלחה, ולהסכים על ההנחה ולשבת במושב העצלות, וידעתי כי כמה שכלים (פירוש עניני השכל) אבדו בעבור המורא, וכמה חסרונים גרם אותם הפחד. וזכרתי דברי האומר, מן הזהירות, שלא תרבה להזהר. ואמרתי, שאם היה כל מתעסק בענין מעניני הטובה או להורות הדרך הישרה והנכונה שותק ועומד על אשר יגמר לו כל רצונו, לא היה אדם

סימן א'

בו יבואר האחריות המוטלת על הרבנים בפרט ועל כל אחד מאחינו בני ישראל ככלל

מה היא ערבות

מה היא המשמעות של הערבות, - מה הן התוצאות הנובעות מקבלת הערבות, - כך אמרו חז"ל בתורת כוהנים. על הפסוק "וכשלו איש באחיו", אינו אומר "איש באחיו" אלא "איש בעון אחיו", מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה. עד כאן לשונו (בחקותי פ' ז).

בני ישראל קבלו ערבות זה על זה, דהיינו שכל אחד ואחד מעם ישראל קיבל ערבות על כל אחד ואחד מעם ישראל, פירוש הדברים:

שאם אחד מישראל חס ושלום עובר עבירה, הרי בזה שעובר עבירה לא רק פעל ועשה העבירה לעצמו רק על ידי כך גם מי שלא עבר העבירה כלל, וגם לא חשב אפילו במחשבתו רגע קט ומעולם לא עלתה על דעתו לעבור העבירה הזו - גם כן עבר העבירה, בזה שחבירו עבר העבירה, ונחשב לו העון עד כדי כך שנתפס בעוון זה ונענש עליה בעונש המבואר בה באותה עבירה כאילו הוא בעצמו עברה ועשאה אותה העבירה עצמה בפועל ממש.

בא וראה עד כמה הוא חומר הערבות. תארו לעצמכם, אדם מישראל שכל ימי חייו עבד את השם יתברך עשרים וארבע שעות ביום, ישב בודד בפנינתו, למד תורה בהתמדה ובהתלהבות עצומה, ולא סר מד' אמות של הלכה, דבק בהשם יתברך בכל רגעי היממה, קיים כל ימי חייו על האדמה את כל המצוות עשין שבתורה על פי חז"ל והלכות הכתובות בשולחן ערוך עם כל פרטיהן ודקדוקיהן שרק שייך בקיום מצוה, בכל הכוונות הפשוטות, ועל פי הסוד שבקבלה עם כל ההידורים שלא שייך כלל יותר מזה בקיום המצוות באופן יותר מועיל, נזהר בכל הלא תעשין שכתובות בתורה עם כל הסייגים והגדרים שרק שייכים, שמר את עצמו כל ימי חייו מכל נידוד קל של עבירה, התרחק מכל חשש קל, פרש עצמו מכל הוויות שבעולם ונתעלה בעבודתו הקדושה ופרישותו עד שנעשה ממש צדיק יסוד עולם, והוא נפש נקי וצדיק מעיקרו שאפילו מחשבת עבירה לא עלתה על דעתו ומחשבתו, בוודאי נראה בעיני בני אדם שהאיש הצדיק הזה מקיים ציווי ה' ועושה רצון קונו ובוראו, השלים עצמו בכל השלימויות, שכרו בעולם הבא שלם עד אין שיעור לשלימותו, ובוודאי שאין אדם בעולם שיעלה אפילו על דעתו ומחשבתו שחס ושלום מגיע איזה עונש קל להצדיק הגמור והשלם הלזה.

צדיק גמור ונקי באמת, ועובר על כל עבירות שבתורה

אבל על פי מה שלמדנו בתורתנו הקדושה לא כן הם פני הדברים, ולא מחשבותי מחשבותיכם, והיינו שאפילו הוא צדיק גמור וכל כך גדול ושלם בכל זאת, אפשר שיהיה מלא עוונות, ולא סתם עוונות רק גם עוונות חמורות עד כדי כך שכל אחד ואחד יבהל וישתומם ויעמוד ויתמה, היתכן? איך בכלל שייך לומר כן ואפילו אסור שיהיה נידוד מחשבה קלה שהצדיק המפורסם הנזכר לעיל שעבד את השם יתברך בכל ימי חייו באופן כזה יהיה לו אפילו עוון קל אחד, או אפילו נידוד עוון מאיזה עבירה, לא שייך כלל לחשוב אפילו במחשבה קלה והרהור שכך הוא הדבר, ואליבא דאמת גם כן הדבר כך, שהאיש הזה הוא צדיק גמור בתכלית השלימות שלא שייך שלימות יותר מזה, ולא שייך שהאדם ישלים עצמו יתר מכך. אם כן

הדבר באמת מתמיה והשאלה נשאלת במלוא תקפה ועוזה איך יתכן לומר שבמציאות הוא מלא עוונות, ועוד על איזה עוונות עבר, על כל העוונות שבתורה, איך זה? ואיך שייך במציאות לומר כן אחרי שהמציאות היא ההיפוך שהוא צדיק גמור ונקי שהשלים עצמו עד כדי כך?

התשובה לזה היא, שכן שייך ושייך שבמציאות יהיה הצדיק השלם הנזכר לעיל מלא עוונות חטאים ופשעים, והוא על ידי חיוב הערבות, כי בהיות כל אדם מישראל וגם הצדיק ערב עבור כל אחד ואחד מישראל, נמצא שאפילו אם יש רק אדם אחד מישראל והוא רק יחיד הוא מכלל כלל ישראל שעובר על כל העבירות שבתורה חס ושלום אזי כל אותן העבירות העוונות החטאים והפשעים שהאדם הזה עבר נחשב כאילו הצדיק הגמור הזה עשאה ועבר על כל התורה כולה בפועל, וזה הכל מפני שקיבל התחייבות וערבות על העברין והחוטא הזה בהיותו ישראל ורגליו עמדו על הר סיני בשעת קבלת התורה, ונכנס בברית התורה וקיומה וברית הערבות, הרי הצדיק הגמור נתחייב עליו מכח דין ערבות, ולכן כל עבירה וחטא פשע ועוון שהוא עובר נחשב כאילו הצדיק עבר עליהם בפועל, ולזה הצדיק הוא מלא באותן העוונות החטאים ופשעים שהעברין הזה עבר, ולכן הצדיק גם מקבל עונש על כל העבירות הנזכר לעיל.

הרי שבמציאות שייך שהגם שלעצמו יהיה האדם צדיק גמור, ובכל זאת יהיה מלא עוונות חטאים ופשעים למרות שהצדיק בעצמו לא פעל ולא עשה ולא עלה אפילו על מחשבתו לעשות נידוד עבירה קלה או אפילו הרהור עבירה. וזה הכל על ידי חיוב הערבות שקיבל כל אחד מישראל על עצמו להיות ערב על כל אחד ואחד מישראל, ולכן גם יתכן שבבואו לעולם העליון וידונוהו בבית דין של מעלה יחייבוהו על זה שעבר על כל התורה כולה ויענישוהו על זה, עד כדי כך שהצדיק בעצמו יעמוד משתומם ומשתאה ויתווכח בבית דין של מעלה ויטען איך זה שהבית דין מחייב אותי על כל העבירות שבתורה בו בזמן שקיימתי את כל התורה כולה ביתר שאת ויתר עז על כל דיקדוקיהן ופרטיהן על כל תג ותג ונזהרתי מכל סוג וזיק של עון והתרחקתי מן הכיעור והדומה לו, איך זה שיענישו אותי על כל עבירות שבתורה היכן הוא המשפט צדק שבית דין של מעלה שופטים שהוא בלי שום עוול.

התשובה שיישבו לו הבית דין של מעלה

התשובה שבית דין של מעלה ישיבו לו היא, אתה באמת צדיק גמור ושלם שקיימת את כל התורה עם כל השייך לקיים בזה ונזהרת מכל דבר והרהור עבירה וכל ימך בחיים עלי אדמות היית עובד ה' באמת ובאמונה שלא שייך יותר מזה, ואתה בעצמך אישית לא עברת אפילו על הרהור קל של עבירה, אבל תדע לך שאדם מישראל הלזה פלוני בן פלוני עבר על כל התורה כולה, ואתה נתחייבת בערבות עליו, לכן כל העוונות והחטאים ופשעים שעבר האדם מישראל נחשבין לך כאילו אתה עברת עליהם ואתה בעצמך עשיתם לכן אתה נענש עליהם.

ומטעם זה כתב בספר חסידים אומרים בנוסח הוידוי בלשון רבים חטאנו.

כל ישראל ערבים זה לזה

זוהר לשונו בסימן תרא: כתיב (דניאל ט' ט"ו) **חטאנו רשענו כלל עצמו בכלל לפי שכל ישראל ערבים זה לזה** שנאמר בעכ"פ (יהושע כ"ב כ) והוא איש אחד לא גוע בעונו לכך צריך בלשון רבים לבקש סלח לנו אבינו כי חטאנו, וכשאנו מתודים אנו אומרים על חטאים שאנו חייבים עליהם סקילה שריפה הרג וחנק ואף על פי שידע האדם שלא חטא בכך שיהא חייב אף על פי כן צריך שיתוודה כך לפי שכל ישראל ערבים זה לזה, ועוד כדי שיודה החייב שלא יתבייש להודות. עד כאן לשונו.

על ידי חיוב הערבות הוי כאילו חטא הוא בעצמו

והיינו הגם שהאדם הוא צדיק גמור ומעולם לא חטא צריך להתוודות על חטאים ופשעים שמעולם לא עלה על דעתו להרהר אפילו לחטוא בהם, והוא מפני שעל ידי חיוב הערבות הוי כאילו חטא הוא בעצמו, רק "חטאתי" בלשון יחיד אינו יכול לומר מפני שלמעשה לא עשה בידי החטא, ולכן צריך לומר "חטאנו" שחטאו הוא על ידי אחר לזה אומר בלשון רבים.

כן זוהי ערבות שאתה מחייב עצמך במקום של השני לשלם חיוב ממונו שלוה ואתה היית ערב עבורו עליך לשלם, כמו כן במצוות ולאין שבתורה נתחייבת במקומו בערבות שתשלם עבורו על העונשין שנתחייב בהן ואלו הן התוצאות הנובעות מקבלת הערבות.

כל נשמות ישראל נכנסו בברית הערבות

כל נשמות ישראל היו בעת שעברו בברית הערבות כמו שכתוב "אתם נצבים כולכם היום לפני ה' אלקיכם וגו' כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלקינו ואת אשר איננו פה עמנו היום". וברש"י ואף עם דורות העתידים לבוא, ע"כ. אם כן לא שייך להפטר ולומר שלא היה בברית הערבות שהרי כולם, כולל הדורות הבאים גם כן נכנסו בברית הערבות אחד על חברו.

אפילו צדיק שלם ימצא בבית דין של מעלה טריליוני טריליונים עבירות שאי אפשר לספרם

ונמצא עוד לפי מה שכתבנו בדין הערבות, דהנה חיוב הערבות נכנסו כל אחד ואחד מישראל עבור כל אחד ואחד מישראל, נמצא שכל אחד ואחד מישראל ערב על כל ישראל. ואם כן יהיה יוצא לפי זה שצדיק גמור ושלם יענש על עבירה אחת שבתורה על כל ישראל אם כולם יעברו עבירה אחת בפעם אחת יהיה לו כל העבירות של עבירה זו דהיינו שעבר כל כך הרבה פעמים העבירה הזו כמספר בני ישראל העוברים עליה. ותאר לעצמך שבאם חס ושלום חלק גדול מישראל עוברים על כל התורה כולה, הרי שמיליוני פעמים עבר על כל העבירות שבתורה, ואם זה נמשך כל הזמן חס ושלום היינו שבכל שעה ורגע הרי עוברים מיליונים פעמים על כל התורה כולה, וכעת תעשה חשבון כמה עבירות אפשר לצבור ולאסוף בחיים מבלי שהאדם בעצמו יעבור אפילו על עבירה אחת שומו שמים. אדם צדיק שלם יושב לו בפינתו ואינו יוצא מחוץ לדי אמותיו עובד ה' כראוי מקיים כל התורה כולה עוסק במצוות ובמעשים ויוצא בכל החיוביים שנתחייב בתורה בשלימות הכי גמורה. ולבסוף כשמגיע בבית של מעלה נצטברו לפניו טריליוני טריליונים של עברות שאין אפילו אפשרות לספרם.

ואין הדוגמא דווקא באיש צדיק גמור ושלם רק שהחידוש הוא לשבר האוזן והוא גם כן במציאות הנכונה שאפילו בצדיק גמור הדבר כן, אבל הוא הדין ואותו הדבר וביותר בסתם איש ישראל, שגם כן נתחייב בחיוב הערבות עבור כל אחד מישראל.

ואם ננקוט כהשיטה בגמרא סוטה (דף ל"ט) שכל אחד ואחד מישראל נעשה ערב על ערבותו של כל אחד ואחד מישראל, לפי זה יהיה נמצא שכל אחד מישראל על ידי זה שרק אחד מישראל עובר עבירה הרי הוא חייב כמספר בני ישראל ועובר כל כך הרבה עבירות בפעם אחת.

זכעת נשאלת השאלה האם אין שום פתרון ומוצא איך להפטר מחיוב זה? - האם שייך לומר שהתורה לא נתן שום דרך להפטר מחיוב הערבות כדי שלא יחולו כל עוונות כל בית ישראל על כל אחד ואחד מישראל?

אם מוחין אז נפטר מחיוב עונש על עבירת חברו

התשובה ניתנת בחז"ל שאם מוחין אז נפטר מחיוב עונש על עבירת חברו, והוא מפני שבזה שמוחה בחבירו שעובר עבירה, הרי הוא מראה בזה שאין הוא מסכים לזה שהוא עובר עבירה, ומוחה על כך וחבירו אינו שומע לו הרי הוא את נפשו הציל.

זוהר לשון ספר חסידים (אות צ"ג): כל ישראל ערבים זה לזה (שבועות ל"ט). **שאלמלא הערבות, לא היה אדם מוחה ביד חברו על חטאיו, ולא היו נותנים לב לחקור על עושי רשעה לבערם. לכן הכניסם הקדוש ברוך הוא לערבים, כדי שיעשו גדרים וסיגים שלא יחטאו. עד כאן לשונו.**

הרי דמדבריו אנו למדים שאדרבא כל מה שנכנסנו בחיוב הערבות הוא רק כדי שיהא אדם מוחה ביד חברו על חטאיו, נמצא ממוצא דבריו שהחיוב העיקרי הוא המחאה שנותן לב לחקור על עושי רשעה לבערם, וכדי שנמחה לכן הכניס הקדוש ברוך הוא את ישראל לערבות, לכן אם מוחים - נסתלקה הערבות בזה.

רק מה שעלינו להוכיח ולברר מאחר ואמרו חכמינו זכרונם לברכה "וכשלו איש באחיו", אינו אומר "איש באחיו" אלא "איש בעון אחיו". מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה (תורת כוהנים פרשת בחוקותי פסוק ז'), ובגמרא סנהדרין (דף כ"ח) מסיק והוא שהיה בידם למחות ולא מיחו.

נמצא לפי זה דממה נפשך אם היה בידם למחות ומיחו הרי נפטרין עצמם מעוונות בית ישראל, ואם אין בידם למחות הרי באופן זה לא נכנסו בערבות עבור ישראל, רק כשהיה בידם למחות ולא מיחו, שעל ידי זה שבידם למחות ואין מוחין הרי מראין בזה ששותקין ומדשתקו ולא מיחו שמע מינה ניחא להו בזה שעוברין העבירה, לכן אז שפיר הוי כאילו הם עוברים העבירה ונתפסים בזה ונענשין על עוון חברו.

על כל פנים כשבידם למחות ואין מוחין בוודאי נתפסים ונענשים על העבירה משום דהוי כאילו הוא בעצמו עבר עליה וכנזכר לעיל. ורוב בני אדם שעוברים עבירה הרבה פעמים יש בידינו למחות בידם ואין אנו מוחין. ובזה גם תלוי מי הוא שיש בידו למחות, האם כל אחד ואחד, והוא שיש מי שבידו למחות באנשי ביתו הוא נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו נתפס על אנשי עירו על כל העולם נתפס על כל העולם. וכמו שפסק הרמב"ם (פרק ו' מהלכות דעות הלכה ז') וזה לשונו:

וכל שאפשר בידו למחות ואינו מוחה הוא נתפס בעון אלו, כיון שאפשר לו למחות בהם.

וראה מה שכתב הלוחם הגדול מורנו רבי חיים סופר זצ"ל בספרו הבהיר שערי חיים (דף ו') וזה לשונו:

לאבינו שבשמים, ומי שביכלתו לעזור בכח גדול להוכיח, על ידי זה יחזיר את ישראל למוטב, יזכה לשכר הטוב הצפון לצדיקים, כמו שאמרו ז"ל: מי שמוחה לכבוד שמים אין מלאך המות שולט בו כשאר בני אדם (זוהר הקדוש חלק א' כ"ט): והקדוש ברוך הוא כורת עמו ברית ולזרעו אחריו כמו שעשה לפנחס (ראשית חכמה שעה"ח פ"ב בשם מהר"י אבוהב), וזוכה לחלקו של הקדוש ברוך הוא (תמיד כח.), וממשיך ברכות וטובות לעם (תמיד כח.), ויוצא מכלל ארור לכלל ברוך (ויקרא רבה כה), ניצול מכל גזירות קשות (ילקוט רות עה"כ וימת אלימלך) זוכה לבלות שנותיו בנעימים (אבות דרבי נתן פרק כ"ט) כשיש גזר דין על הכלל הוא ניצול (חומת אנך פרשת נח) וזוכה למלכות (סנהדרין קא:).

ואסיים בדברי הקדוש "מהרש"ק" זי"ע בספרו (שו"ת טוטו"ד ח"א) וז"ל:ק: ללמד דעת לדורות אולי יזדמן עוד מעשה כזה ידעו איך להתנהג ולקיים החכמה תחי' את בעליה בשני עולמות, והלוואי כד שכיבנא יפוק לקדמנא זכות זה מה שביערת הרעה הזה מן העולם" וכן יאבדו כל אויביך ד'. ועלינו יערה רוח ממרום. (דברים הללו ככתבם וכלשונם נעתקו משו"ת טוטו"ד ח"א בפתחי שערים שכתב הגאון שר התורה מהרש"ק זצ"ל אודות השוחט רע מעללים מק"ק בארדיטשוב שזכה להרחיקו ולהעבירו).

על כן סוף דבר הכל נשמע, אשרי חלקו ועמלו של כל אחד מישראל שיצא במלחמת קודש, ולעמוד בראש מערכת קדש זו להגן ולהציל את הכלל ישראל מכל גזירות קשות ומרות, וידרוש ויבקש להחזיר עטרת קדושת ישראל ליושנה, ולשמוע לקול הרעיא מהימנא שרק בראש יפקון מגלותא ברחמי אמון, וה' הטוב יהיה בעזר כל אחד ואחד לזכות את הרבים, ומגלגלים זכות ע"י זכאי, ויהא רעוא משמיא שכל עם ישראל יאריעו ימים ושנים ומתוך נחת והרחבה יזכו עוד לזכות את הרבים ולהעמיד הדת על תילה, ויהי חלקי עמהם, ובזכות זה תתקרב גאולתינו ופדות נפשינו בבהגוא"צ בב"א.

הכותב והחותם בדמע למען גודל המצוה ולמען גודל הצלתם של ישראל
הק' שלום יהודה גראס
אבדק"ק האלפין יצ"ו
בית שמש

אוי מיום הדין ואוי מיום התוכחה בבוא עת מועד לכל חי, וכי יפקוד ה' על מעשי אנוש ועל פעולות אדם שיחפש וימצא כתוב:

צדיק זה חלל שבת, חסיד זה עבר על נדה, ירא אלקים זה עבר על נבלה וטרפה ושעטנו, קדוש זה עבר על אשת איש, וישתוממו כל אנשי אמונה וישאלו הלוא הצור תמים פעלו, ויענהו ה' בסערה: הלוא היה בכחך למחות באיש פלוני אלמוני רשע, מדוע לא זכרת אותו ולא פקדת עליו אשמו וכו', עד כאן לשונו. הרי שבאם אין מוחים העוון תלוי בו ומחשיבין לו בבית דין של מעלה כאילו עשאו. והוא מטעם חיוב הערבות.

כל שהשפעתו יותר מרובה מחשיבין לו יותר עוונות

וכן כל מה שהשפעתו יותר מרובה מפני שהוא צדיק גדול ויש יותר בידו למחות ולא מיחה מחשיבין לו יותר עוונות, והיינו כפי מה שהיה בידו למחות, אך נשאלת השאלה מה הגדר של בידם למחות. אם כהיום שקיימת אפשרות להגיע לכל העולם בכל מיני אמצעים כגון על ידי עתונים, כלי תקשורת, קול קורא'ס קונטרסים שמסבירים לכאורה כפי שנהוג בזמננו לפרסם כל מיני מוצרים וביזנעס, והנסיון מראה שזה מועיל ומביא תועלת רבה, אם כן גם כשקיימת אפשרות להגיע על ידי הדואר קונטרסים עם הסברים בעניני שכר ועונש וכל עניני יהדות ולהוכיחו על עבירות של יסודי הדת כגון תפילין מזוזה מקוה טהרה כשרות ועוד, כדי לקיים בזה מצוות מחאה, אם כן כל זמן שאין אנו מקיימים יום יום מצות מחאה בדרך זו הרי אנו נתפסים בעוונם, ונכללים בכל שיש בידם למחות ואינו מוחה, הוא נתפס בעוון אלו, כיון שאפשר לו למחות בהם כלשון הרמב"ם הנזכר לעיל.

הרי שהחיוב מוטל על כל איש ואיש מישראל להשתדל מלבד מחאתו במקום הימצאו שיש בידו למחות ממש, רק החובה גם כן על כל אחד ואחד מישראל להשתדל ולעשות כל המאמצים להגיע במחאה ובהסבר אל כל איש ישראל הקיים בעולם על ידי הכתיבה דכתיבה כדיבור דמי, וכל זמן שלא נמחה בדרך זו הרי אנו חוזרים לכלל ערבות ונתפסים בעוונם חס ושלום כאילו אנו עברנו על כל אותן העוונות של כלל ישראל מכח וכשלו איש בעון אחיו.

ועל ידי שכל אחד יעורר את אחינו בני ישראל ללמוד דקה זוהר ביום ולהרבות טובות לישראל קדושים, על ידי זה יתקרבו

סגולת הרשב"י:

פדיון נפש האמיתי, הגדול ביותר בעולם שיציל נפשך (ללא כסף).
 אמור במשך שבעה ימים ברציפות את דף האידרא, (רצוי לאחר
 התפילה תן וחלק לעוד 3 אנשים את דף האידרא, וכן הלאה,
 כך תוצר שרשרת מגן, של הרשב"י לכל עם ישראל
 שאין שום כח ומקטרג בעולם שיכול לפגום בה
 כולם מוגנים בתיבת נוח של הרשב"י:
 - הזוהר קדוש

דף האדרא רבא

סדר הי"ג מדות דתיקונא דדיקנא דא"א

[ארך אנפין]

לחלוקה חינם

על ידי מפעל הזוהר העולמי

0527651911

דף תיקון מג

לחלוקה חינם

על ידי מפעל הזוהר העולמי

0527651911

כל התפילות מתקבלות רק על ידי לימוד זוהר הקדוש, הזוהר
 הקדוש היא טבעת מלך מלכי המלכים, ומי שילמד ינצל.